

שאלון בחינה

בנושא:

תפילה, ברכות ובית כנסת

מועד:

חשוון התשפ"ה

סמל שאלון:

118.11.24

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!

מועד חשוון התשפ"ה

בס"ד

בחינה בהלכות תפילה, ברכות ובית כנסת

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. א. ממתי ועד מתי זמן תפילת שחרית לכתחילה ובדיעבד, פרט את שיטות הראשונים וראיותיהם.
ב. הגיע זמן תפילת שחרית, האם מותר: לאכול ולשתות? להתרחץ? להסתפר? ומדוע?
ג. הגיע זמן תפילת שחרית, האם מותר: ללמוד או ללמד תורה ומדוע?
2. א. הנמצא בפסוקי דזמרה או קריאת שמע או בתפילת העמידה, האם מותר לו לאחוז בידו ס"ת, תפילין, סידור, תינוק, קערה עם פירות, לולב בחג הסוכות, ומדוע?
ב. הנמצא בתפילת העמידה ולפתע נפל לידו ספר קודש, האם מותר לו להתכופף ולהרימו? האם מותר לקרוע באצבעו באמצע תפילת העמידה?
ג. האם מותר לגהק לפהק או לירוק באמצע התפילה? ומדוע? כיצד יעשה כשאין לו ברירה?

3. א. כתוב ג' טעמים מדוע צריך לסמוך גאולה לתפילה.
ב. האם אף בשבת ויו"ט צריך לסמוך גאולה לתפילה? ומדוע?
ג. האם מותר לשליח צבור להכריז לפני תפילת העמידה של ערבית ושחרית "היום ראש חודש"? הוכח!
4. א. המסופק בימות החמה אם אמר משיב הרוח ומוריד הגשם או מוריד הטל, האם חייב לחזור? ומדוע?
ב. כיצד ינהג מי ששכח לומר בימות הגשמים "ותן טל ומטר לברכה" ונזכר מיד לאחר שסיים ברכת השנים או שנזכר באמצע ברכת מודים. ומדוע?
ג. בן ארץ ישראל הנמצא בחו"ל או בן חו"ל הנמצא בארץ ישראל בתאריך י' חשון כיצד ינהג בעניין בקשת "ותן טל ומטר לברכה"?
5. א. מדוע הכהנים צריכים לחלוץ את נעליהם לפני עלייתם לדוכן? האם מותר לכהנים לישא כפיהם עם נעלי בית, או כשהם יחפים לגמרי?
ב. באר, כמה צריכים הכהנים להגביה את ידיהם בשעת הברכה? וכיצד עושים באצבעותיהם? ומניין לומדים זאת?
ג. כיצד המנהג לעניין ברכת כהנים בבית הכנסת שכולם כהנים. ומדוע?
6. א. בתי כנסיות ובתי מדרשות האם מותר לאכול ולשתות בהם? פרט, והוכח!
ב. האם מועיל לעשות תנאי בשעת בניית בית הכנסת בכדי שיוכלו לעשות בו כרצונם? פרט והוכח!
ג. האם מותר לישן או להשתמש מעל בית הכנסת? הוכח!
7. א. האם צריך לברך לפני ואחרי אכילת מאכל או שתיית שתייה מתוקה או מרה לצורך רפואה? מה הדין כשאוכל או שותה דבר איסור במקום סכנה. ומדוע?
ב. מי שאנסוהו לאכול לחם או פירות, האם מברך לפנייהם ולאחריהם? ומדוע?
ג. האם מברך ברכת שהכול וברכת בורא נפשות כששותה מים משום שחנקתיה אומצא? מה הדין כששותה מים בבוקר לצורך רפואה?
8. א. באר את שיטות הראשונים בסוגיית החזיק בידו כוס של יין או של מים והתחיל לברך על דעת המין השני.
ב. במקרים הנ"ל כיצד נפסקה ההלכה?
ג. האם צריך לחזור ולברך כשהוא מסופק אם בירך ברכה אחרונה על אכילת לחם, עוגות, ופירות, ומדוע?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. א. לאיזה צד צריך לפנות תחילה במקרים הבאים ומדוע: כהנים בברכת אשר קדשנו בקדושתו של אהרן ובסיום ברכת כהנים, כשמוציאים ס"ת מההיכל להוליכו לתיבה, כשמקיפים את התיבה בחג הסוכות.
ב. כהן שליח ציבור, האם הוא רשאי לישא את כפיו? ואם כן, באר כיצד יעשה זאת.
ג. האם כהן יכול לישא כפיו במקרים הבאים ומדוע: אינו מדקדק במצות והעם מרננים אחריו שחשוד על העריות, כהן שנשא גרושה, כהן שנטמא למת במזיד או שוגג. כהן חלל.

10. א. מי שברך על פירות שלפניו ואח"כ הביאו לו מאותו המין או מין אחר שברכתו כברכת המין הראשון, האם צריך לחזור ולברך?
ב. מי שברך על דבר מאכל שאינו מונח לפניו ובסיום הברכה הוא הובא לפניו מהחדר הסמוך, האם צריך לחזור ולברך ומדוע?
ג. מי שברך על פרי ובסיום הברכה נשמט ממנו הפרי ונאבד ונמאס, האם כשנוטל מיד פרי אחר צריך לחזור ולברך? האם דין זה דומה למברך כשעומד על יד אמת המים?
11. א. הגבאי הראשי של בית הכנסת ניגש לרב בית הכנסת ושאלתו בפיו: זוג חילונים שהיו מגדלים כלבים וכן האישה הייתה זונה ומופקרת, וכעת ברוך ה' זכו לחזור בתשובה שלמה ועל כן הם רוצים לתרום סכום כסף גדול, ואף ריהוט לפאר את בית הכנסת, אולם נודע לנו כעת שאת הכסף והריהוט התורמים קיבלו תמורת הכלבים, וכן תמורת מה שהפקירה את עצמה לאחרים, האם מותר לקבל מהם את הכסף והריהוט? כיצד ישיב לו רב בית הכנסת ומדוע?
ב. שאלה נוספת שאל הגבאי את הרב: היות ובית הכנסת צר מלהכיל את כל הציבור הגדול, יש כעת תורם גדול שמוכן לקנות מסגד או כנסיה ולהופכו לבית הכנסת, כיצד ישיב לו הרב?
ג. עוד שאל הגבאי את הרב: האם מותר לו לקבל תרומה לבית הכנסת כגון שמן או נרות או ריהוט וכדומה שהיו בבית עבודה זרה, או לקבל תרומה מתורם מומר לע"ז או מחלל שבת בפרהסיא?
12. א. הביאו לפניו עצי בשמים עשבי בשמים ומיני בשמים? כיצד יברך לכתחילה? כיצד יברך בדיעבד? האם שייך בהם דיני קדימה?
ב. מהו מוגמר? מה ברכתו? ומאימתי יכול לברך עליו. ומדוע?
ג. האם מותר להריח אתרוג של מצוה? ואם כן, האם יברך עליו ומדוע? פרט!